

Vabilo na naročbo.

Novim čitateljem naštejemo glavne točke našega programa. Nacionalna avtonomija je slovanskim narodom Avstro-Ogerske za njih obstanek in kulturni razvoj neizogibno potrebna. Ta se mora izvršiti za vse narode ali pri sedanjih ustavah, ali pa pri izvršenju historičkih prav češkega, hrvatskega in maloruskega naroda. V vsakem slučaju se morajo dati poročstva za organizacijo narodov v smislu narodne avtonomije. Dugalizem je največa zapreka izvršenju omenjenih historičkih prav, oziroma narodnih organizacij. Zato se obrača naš program proti duvalizmu, in proti njemu morajo biti vsi historički narodi, torej tudi Slovenci, ki so v zvezi z zgodovinskim drž. pravom hrvatskega naroda.

Mali slovanski narodi tudi pri popolni nacionalni avtonomiji ali izvršenih historičkih pravih ne razvijejo nikdar do popolnosti svoje znanstvene in leposlovne književnosti, ako ne sprejmejo poleg dosedanjih pisanih narečij še posebnega skupnega literarnega jezika. Zato dokazujemo mi potrebo občeslovanskega literarnega jezika. Vrhu tega potrebujejo Slovani tudi v cerkvi take organizacije, da bi latinski jezik in rimski obred ne vplivala na njih svojstvene kulturne sposobnosti; jednako je protestantizem ugoden jedino nemški kulturi in narodnosti.

Gledé na to hočemo mi i nadalje in posebe razkrihati zgodovino cirilometodijske cerkve. Tekom tega leta, če bode ugodno vse drugo, dobi ta znamenita historija posebno rubriko v našem listu.

Slovani imajo posebne sposobnosti za svojstveno kulturo in umetnost; zaradi tega poštevamo mi tudi zgodovinski razvoj slovanske narodnogospodarske in socialne kulture, kakor tudi raznih slovanskih umetnostij in umetnih obrtij.

Zaradi različnih alfabeta v slovanskih literaturah podajemo praktične vaje v cirilici; zaradi potrebe znanja slovanskih jezikov priobčujemo tolmačenje tekstov iz raznih slovanskih narečij, hrvatske tekste pa izročamo tisku v izvorniku. Da bi se vzgojili naši beletristi v duhu narodne poezije, tolmačili smo l. 1894. notranja svojstva jugoslovanske narodne poezije; letos pa razložimo svojstva njene metrike.

Znaten del slovenske akademiške mladine je proglasil ob novem letu „Slov. Svet“ svojim glasilom; s tem pridejo še posebna vprašanja na dnevni red, in to bode na korist vsemu slovenskemu razumništvu.

Pomagali bomo do dejstva, da obća ali celó nekatera filozofska, po svojem pomenu jako praktična vprašanja ne bodo izključno v zakupu neke nenarodne, na Slovenskem v protislovanskem smislu delujoče stranke. Dijaštvo priznava potrebo izvrševanja gospodarskega programa. Kolikor seza ta v slovanski kuturni program, dobi mesta, sosebno z utrjevanjem načel, tudi v „Sl. Svetu“.

Hebrejski živelj je najveći pomagač slovanskih nasprotnikov; iz obćih in iz teh specialnih vzrokov smo mi odločni antihebrejci.

Izvrševanje slovanskega kulturnega programa predpolaga potrebo skupnega postopanja avstro-ogerskih Slovanov tudi po skupnih točkah političkih programov, in zato pobijamo mi vsake vrste partikularizem in separatizem. Da dosežejo mali slovanski narodi Avstro-Ogerske svobodo za izvrševanje slovanskega kuturnega programa, potreba je pred vsem spoznanja, vsopredno pa neumornega dela in samozatajevanja; zato povdarjamo geslo: „S svetlobo k svobodi“, z druge stran pa priporočamo sebi in vsemu zavestnemu razumništvu slovenskega in ostalih avstro-ogerskih slovanskih narodov: „Borba nam, narodu čast!“ Pod takim praporom začnemo l. 1895. s pomnoženimi moćmi v vrsti naših sotrudnikov svoje delo nadaljevati. V soglasju z zakoni, z interesi narodov in celokupne države: naprej!

Ideje našega programa je treba širiti; to se stvari in našem organu na korist izvršuje najbolje s širjenjem „Slov. Sveta“. V ta namen se priporočamo vsem somišljenikom in prijateljem našega programa.

„Slovanski Svet“ izhaja od novega leta kot tednik vsako soboto in stoji:

Za vse leto	5 gld. — kr.
„ pol leta	2 gld. 50 kr.
„ četrt leta	1 gld. 25 kr.

Za učitelje, učiteljice in dijake :

Za vse leto	4 gld.
„ pol leta	2 „
„ četrt leta	1 „

Zunaj granic Avstro-Ogerske stoji za vse leto 6 gld. 50 kr.

Obvezani smo, sproti poravnati stroške za list. Zato prosimo vljudo, da se pošilja naročnina naprej; kdor plačuje po četrletjih, naj vsaj tekom prvega meseca vsakega novega četrletja pošlje dotični znesek. Pri starih naročnikih, ki so nam znani kot redni plačevalci, more ostati tudi poravnane naročnine pri njih starem običaju.

Naročnina se pošilja *upravnistvu „Slovanskega Sveta“ v Trstu.*

Inserati se pošiljajo takisto na upravnistvo.

Uredništvo in upravnistvo „Slovanskega Sveta“.

Obči mir in Slovani.

Evropi, kaže se, je mir med velikimi in odločujočimi vevlastimi zagotovljen tudi za sedaj pričeto leto. Posebno konstelacije in zveze zaščitajo ta obči mir, in interesi velikih držav silijo celo nato, da dobi isti mir še drugih novih opor. Države prve stopinje so imele in imajo posebne cilje pred očmi in zaradi teh ciljev si še nadalje po zvezah zasnovani mir utrjujejo.

Države, ki so po notranjih uslovljih vlasti prvega reda, morejo bližati se svojim ciljem ob takim obćem miru vspešno z interesi svojih narodov, ako obsežajo po jeden sam, po številu in razvoju naseljenja jednoten narod. Tako more tudi Rusija upotrebljati obči mir ne le v interesu, kakor ga umevajo njeni državniki, ampak tudi v interesih, ki jih ima rusko-slovansko naseljenje. Druga pa je z malimi slovanskimi državicami, kjer, če ne odločujejo, pa utegnejo vsaj križati tuji vplivi tisto notranjo politiko teh državic, katera bi zastopala zajedno njih državne in narodne interese.

Jednaka je v Avstro-Ogerski, kjer je več različnih narodov s posebnimi kulturami in posebnim razvitkom; tu so zajedno gospodovalni in negospodovalni narodi. Interesi se tu križajo, bodi si da gospodovalni narodi umejo prav ali pa napačno svoje interese. Obća politika avstro-ogerskih državnikov jo skuša pogoditi prav najprej v interesu celokupnega cesarstva, in razvidno je, da, če ta politika ugaja jednim narodom, ne more povsem ustrezati drugim narodom.

Državniki avstro-ogerski porablajo to položenje med-državnega obćega mira na prvem mestu v državnem interesu; ali se zlagajo s stremljenji sosebno manjših narodov in njih odlomkov, je za nje vprašanje druge vrste. Nasprotniki malih slovanskih narodov gotovo ne želé, da bi obća politika državnikov vsaj posredno pospeševala stremljenja teh narodov. Tu po takim nastaja važno vprašanje za male slovanske narode v obće, ali znajo vporabljeti obči mir v svojem interesu, ali znajo paralizovati zapreke tistih nacionalnih nasprotnikov, ki stalno želé, da bi ostali ti slovanski narodi nepripravljeni, da bi se ne utrdili na podstavi tistih uslovlj, ki zagotavljajo tudi malim narodom obstanek in primerno kulturno razvijanje. Gledé na to najvažnejše vprašanje za čas obćega miru so mali slovanski narodi jako na neugodnem, a da je takó, sokrivi so njih mislitelji, dejatelji in voditelji. Mi povdarjamo, da niso oni izključno krivi, ampak le sokrivi, ker ni v oblasti ne njih razuma, ne njih drugačne moči, da bi popolnoma zatrlji tuje vplive, ki se postavljajo na pot dosežanju pravih interesov malih slovanskih narodov. Sokrivi so pa vendar, in tudi to je mnogo in hudo. Slovanski mislitelji so sokrivi, ker, pri redkih izjemah, niso doslej dovolj prouča-

vali slovanskih historij, bodisi politiških, bodisi kulturnih, in ker si vsled tega niso izvajali in niso mogli izvajati pravilnih posledic kot postulatov za praktično postopanje v sedanosti, torej tudi za dobo doseženega, sedaj trajajočega obćega miru. Dejatelji in voditelji pa so sokrivi, ker ne opazujejo in poštevajo dovolj tujih vplivov, da bi uže iz stremljenja teh vplivov krenili jo na nasprotno, vsekakor pravilniše poti od tistih, katere prikrito in neprikrito priporočajo slovanski nacionalni nasprotniki. Slovanski dejatelji noćejo v interesu slovanskih narodov posnemati marljivega in neumornega delovanja teh nasprotnikov, ki njim v vodstvo izročene druge narode organizujejo ne le politiški, ampak tudi kulturno.

Kakor postopajo slovanski dejatelji in voditelji, razkrivajo svojo nesposobnost za to, za kar so se v tej dobi postavili. Drugače bi razločevali tuje vplive in notranja navskrižja, bi stranke zjednili na podstavi programov, v katerih bi ločili neizogibne in nujne točke od tistih, ki so postranske, drugega, tretjega in še kakega nižega reda, ter bi ne mirovali, dokler bi ne doznali, kaj je nujno, in kaj ne-nujno, kaj mora gledé na čas slediti najprvo, in kaj se more brez škode vršiti pozneje, v kateri dobi koli. Ker tega spoznanja in te odločnosti ni, dopuščajo, da se pod tujimi vplivi in vsled kratkovidnosti ali pa kratkovidne sebičnosti domačih sinov vstvarjajo in vzdržujejo stranke, in da te stranke slabé in zbegavajo razumništvo in množice na znotraj v isti dobi, ko vlada obči mir, ko države porablajo obči mir za svoje velike zadače, in ko nacionalni slovanski nasprotniki na svojem domu utrjujejo svoje narodne množice politiški, socialno, gospodarstveno in v obće kulturno. Tako položenje pri malih slovanskih narodih je silno neugodno za te narode, a ugodno je izključno za njih nasprotnike. Tu je treba dejanski z vsó resnostjo misliti na preobrat, in začetek novega leta opominja sosebno avstro-ogerske Slované na to, specijalno tiste, ki so zastopani v Dunajskem državnem zboru. Razumništvo je dolžno zdramiti se iz duševne letargije, sposobne mislitelje spodbujati k večemu proučavanju slovanske prošlosti, dejatelje in načelnike narodove pa odkritosrčno in odločno opozarjati na to, da naj se učé od slovanskih nacionalnih nasprotnikov. Pravo vodstvo slovanskih narodov more pri ekonomiskem uprežanju narodnih sil kljubu drugim neugodnostim storiti mnogo, hitro ko zavlada nesebičnost in iskrenost sposobnih dejateljev in voditeljev. V to želimo ob novem letu dober začetek!

Angličan o Rusih.

V zasedanju od 2. oktobra t. l. imel je v London-skem anglo-ruskem literaturnem občestvu kapitan Ciprijan Bridge referat o Rusih. V novemberskeji knjižki „Zapisek“ tega občestva se je ta referat pojavil kot članek, in ne bode odveč, ako ga podamo v kratkih črtah čitateljem „Slov. Sveta“.

Kapitan Bridge živel je pet mesecev v Rusiji in pravi, da „na podstavi tega, kar je videl in izkusil sam za ta čas, hoće istinim svetom (svetlobo) osvetliti veliko vstóčno državo in razrušiti nekatere predrazsodke o njej, ki so razprostranjeni med njegovimi rojaki“.

Kapitana Bridge so često popraševali rojaki, zakaj vendar v poslednje vreme angleška vlada tako uporno zahteva od angleških častnikov, da bi se, kar se le dá, bolj temeljito in skoro naučili *ruskemu* jeziku, češ, da je

ruski jezik „tak čuden in da za Angleže nima praktičnega pomena“.

Kapitan Bridge je vselej odgovarjal, da pričina (vzrok) takega zahtevanja angleške vlade skriva se v tem, da Anglija z vedno rastočim spoštovanjem in občudovanjem sledi za historičnim razvitjem Rusije, in da jej govori predčuvstvo, da v bodočem bode jezik, ki ga govore car in njegovi podaniki, razširil svoj vpliv po vsem svetu. Sicer pa, popravlja se Bridge, ne toliko iz osebne prijazni, kolikor pa iz previdnosti Anglija tako pazljivo gleda na to državo, katere narod je pred sto leti v zapadni Evropi bil izvesten pod nazvanjem „barbarov“. Skoro potem pa je ta-le barbarski narod zapadnim kulturnim narodom, ki so ječali pod peto Napoleona I., pokazal, kako lahko mu je bilo zlomiti vsesvetnega zavojatelja in razdrobiti njegovo mogočnost in slavo.

„Od tistega časa mlada Rusija ni prenehavala razvijati svoje sile in svojo mogočnost, in napredovala je na potu svojega historičnega poklica tako uspešno, da je sedaj *jedno glasno* priznana za *prvo državo v vsem svetu*“.

„Seveda, treba je bilo mnogo blagoprijetnih uslovij; no najprej se ima Rusija zahvaliti za svoje veličje neomejene udanosti ruskega naroda svojemu carju in pokornosti osobam, katere je carjeva volja postavila na čelo vladi. Ta tipična črta značaja ruskega naroda, v zvezi z globokim patriotizmom, razvila je v njem sile, oduševila ga in vlekla na junaške podvige, kakoršnih ne pozna zgodovina drugih narodov“.

„Narod, ki ima poslovico: „na nebu Bog — na zemlji car“ — gotovo neomahljivo veruje v svojega vladarja in ima najpolnejšo željo, pokoriti se vselej vsakej njegovej besedi. Ruska zgodovina kaže mnogo primerov temu. Kakor carju, pokoren je narod tudi postavljenemu od njega oblasti. Kdor je bil svidetelj (priča) vojne 1877. in 1878. let, nikoli ne more pozabiti onih ginljivih primerov udanosti svojemu carju in zaupanja v izkušnost svojih častnikov, katere so projavljali ruski vojaki celó v one težke trenutke, ko je opasnost dohodila do svojih krajnjih mej, in ko je kazalo vse, da se pogibeli ne otmó. V take minute je bilo dovolj, da je častnik zakričal: „za carja in domovino!“ in vojaki rinoli so se za njim z obnovljenimi silami, pripravljeni, pod vplivom teh magičnih slov, boriti se do poslednje kaplje krvi. Koliko teh junakov počiva za vselej na bolgarskih poljih, v zaščito malodušnih bratov Bolgarov! A Šipka! Na ogromnej višini, daleč od rodne zemlje, odtrgani od vsega sveta, borili so se oni, ti ruski junaki, gladni in bosí; mrzel veter je bril okolo njih, in sneg zasipal jim oči na vršinah balkanskih gôr. Molčé in uporno šli so naprej, kajti poddržavala (podpirala) jih je zavest, da izpolnjujejo voljo in željo svojega carja-otca“.

Dalje Bridge konstatuje raznico (razliko) v povedanju (obnašanju) Rusov in Angličanov k zavojevanim Azijatom. Rusija kaže povsod svojo velikansko moč, no moč pravično, zato Azijati sami grejo k njej, podpirajo njene interese in se obrusujejo, da sami ne zapazijo, kako in kedaj Anglija pa da z zavojevanimi Azijati ne ume postopati. „Nacionalizacija“ Indije da je dovela do tega, da Indusi živé kot pravi republikanci, gotovi vselej buntati se v zahvalo za to, da jim je Anglija storila kako dobro, Anglija pa si domišlja, da ona vlada v Indiji. V tem, da Angličani čutijo, da so slabši politiki nego Rusi, skriva se ona sumljivost in ono nezaupanje k Rusiji, ki ne karakterizuje kake posamične angleške stranke, ampak ves angleški narod.

Referat kapitana Bridge završuje se tako: „Občnost interesov na vstoku in zadač na zapadu pokazala se je uže pri obeh narodih: še v začetku tega stoletja borili ste se Anglija in Rusija vkupe proti vsesvetnemu zavojevatelju, da bi dali Evropi mir. Rezultati bili bi čisto drugi, da angleška politika ni sumničila brez vzroka na vsakem koraku. Da ni bilo tega, imela bi Anglija ravno toliko prijateljev, kolikor ima neprijateljev, dasi je čisto neprijatelj Anglije v Rusiji mnogo manjše, nego navadno mislijo Angličani“.

„Prijateljstvo med Anglijo in Rusijo pa je le možno, ako Angličani in Rusi dobro spoznajo drug druga. Tega vzajemnega znanja pa dosedaj ni bilo. Rusi predstavljajo si Angličana kot cloveka s širokim obličjem, rujavimi lasmi, kvadratno nogo in velikansko glavo. Angličani pa Rusa poznajo kot „barbara“, zavitega v medvedji meš, z zverskim licem in knutom v roki“.

„Zadača anglo-ruskega literaturnega občestva je: razrušiti steno pomislekov in napačnih pojmov, ki loči ta dva velika naroda. Zdi se, da so vspehi tega občestva uže pokazali se, kajti najviše osebe v Angliji kakor v Rusiji, pristopajo jedna za drugo v število njegovih členov“.

Na zasedanju tega občestva 2. oktobra 1894. bilo je mnogo angleških častnikov. Ko je Bridge zvršil svoje poročilo, zajavili so ti častniki, da se popolnoma vjemajo z referentom, in da jim je dokazalo prebivanje v Rusiji, kako plemenit, gostoljuben in dobrodušen je ruski narod.

—o—

To zasedanje „anglo-ruskega literaturnega občestva“ bilo je do (pred) smrti imperatorja Aleksandra III. Ko je smrt pokosila tega miroljubivega, pravičnega in mogočnega vladarja, ki je vselej do poslednje pičice sveto izpolnjeval dano besedo, trudila se je v idealnem soglasju vsa nezavisna Evropa, da dostojno pokaže in dokaže svojo pečalj (žalost) pred nezakrito še mogilo umršega velikana, in tu je prvi minister kraljice Viktorije imel za udoben (primeren) trenutek, izpregovoriti o Rusiji v popolnoma drugem tonu, nego so ga rabili kedaj angleški ministri. Za govorom ministra Rosebery-ja začele so vse angleške novine, negledé na stranko, katero zastopa ta ali druga iz njih, jednodušno agitacijo za zblizanje Anglije z Rusijo. Posledstva so dokazala, da ta agitacija ni produkt minutnega vlečenja, in da je ona ne samo izliv srca, nego da je osnovana na globokem razmišljenju. Od tod tako razjarjen ton nemških oficijozov, pred vsem znane „Kölnische Zeitung“.

Kako so lansko leto likovale (ukale) nemške novine vseh nemških in ponemčenih dežel, ko je takratni naslednik ruskega prestola izbral svojo bodočo soprogo v obitelji jednega iz *nemških* vladarjev! Negledé na vsem izvestno nemško akuratnost pa so do cela pozabili, da bode soproga bodočega ruskega carja sicer res hči jednega iz nemških vladarjev, no da je ona zajedno *vnučka angleške kraljice* in pri tem prva njena ljubimka. In ta vnučka kraljice Viktorije, ki je odgojena popolnoma v angleškem duhu, je sedaj — carica ruska! Ni torej čuda, ko sta se zrodnila ruski in angleški dvor, da se tudi narodi teh dveh najmočnejših držav bližajo drug k drugu, k velikemu gorju in strahu vseh vragov Rusije.

Ruske novine so doslej še skeptične nasproti Angliji, a dejstva silijo ali bodo silila misliti nato, da imamo pred seboj, da-si ne oficijalno, vendar pa zato ne manj krepko zvezo Rusije z Anglijo in Francijo. Zveza ta bi bila krepka, v prvič, ker jo želi in terja občestveno mnenje teh držav, in je za to ne zveza političnih, slučajno vla-

dajočih strank teh držav, nego zveza treh narodov; v drugič bi bila ta zveza trdna, ker bi ne gnetla teh narodov in jim ne nalagala neposilnih bremen; v tretjič pa so bezsporno Rusija, Anglija in Francija v vseh odnošajih najmogočnejše države v Evropi.

Vsi iskreni prijatelji mirnega razvitja narodov morejo se torej le radovati take zveze, ki bode verna pomočnica trozveze v ohranjenju evropskega mira.

Poleg vsega pa bi anglo-rusko-francoska zveza vsaj nekoliko paralizovala one obupane napore o stolbe ruske države sè strani tudi *slovenskih* rusofobov, ki svojega „katoliškega“ mišljenja in židovske sprijenosti ne morejo dokazovati drugače, nego da posnemajo žabo, ki se je napihovala na vola. Morda se spomnijo še o pravem času, da jih ne postigne (doseže) neizrečeno žalostna usoda omenjene žabe.

Roščin.

Iz M. J. Lermontova.

D u m a. *)

Otožen gledam jaz na naše pokoljenje!
Bodočnost mu je pusta ali pa temna;
Med tem pa bremenom poznanja in
[somnenja
Brez dela se dočaka starost klaverna.
In komaj iz zibeli smo se vstali,
Očakov znot nas je obsipal roj,
Živenje — ravno cesto in bez cilja smo
[spoznali,
Ko da na piru si, ki ni tvoj.

Za dobro in za zlo sramotno ravnodušni
V početku poprišča brez truda venemo;
V nevarnosti mi vsi nečastno malodušni
Prezreni sožnji pa pred vladoj lezemo.
Tako slaboten plod, ki je dozorel rano,
Ne vesel ni vkuša ni očij,
Visi med cvetjem revče nepriznано.
Ko to cvete prekrasno — plod ta odleti!
Neplodnoj znanostjo smo um si izsušili,
Taje zavistno si od bližnjih in drugov,
Kar smo najboljših blagorodnih nad gojili,
In smešni strast postali ste nam in ljubov.
Komaj smo doteknoli kupe se veselja,
A mladih nismo ohranili sil.
Iz vsake radosti boječnost nam je vzela
Na vek najboljši sok, ki v njej je bil.

Nam misli pesniške, umetnosti tvor-
[jenja

V srce visokih navdušenij ne lijo;
Mi skopo čuvamo ostatek si čučenja —
Nerabljeni zaklad, zakopani skopó.
Sovražimo in ljubimo mi le slučajno,
Ni zloba ni ljubov na žrtve ne budi,
Gospóduje pa v dušah neki hlad nam tajni,
Ko v krvi ogenj nam kipí,
Ne veselo razkošne prědkov nas zabave,
Njih prostodušni in otročji njih razvrat;
Hitimo k grobu mi brez sreče in brez slave,
Živenje zdi se smešen nam — zaklad.

Pozabljena na skoro množica otožna,
Nad svetom prejdemo brez šuma in sledá,
Ne bo pa misel naša vekom plodorodna,
I veleum nam dela ne poda.
In prah naš s strogostjo sodnika državljana
Potomek razžali prezirnoj pesmicoj,
To bode britka šala, nada goljufana
Sinu, posed če oče mu zapravi svoj.

Dr. Celestin.

*) Duma, zamišljena pesem, je posebno priljubljena pri Malorusih: resna je, ter budi, opominja ali toži. To „Dumo“ zapel je L. 1838. l., jedno leto po Smrti Puškina, ko je bila ravno tako pre-

Д у м а.

Отжжен глѣдам я на наше поколѣнье!
Бѣдѣмост му не пуста али па темна;
Мед тѣм на брѣменом познанья ин сомнѣнья
Брез дѣла са дочака старост клаверна.
Ин комай ин зыбелѣ смо са встали,
Очаков змѣт нас не обсыпал рой,
Живѣнье — равнѣ цвѣтѣ ин брез цвѣля смо
[спознали,
Ко да на пѣру си, кий нѣ твой.

Za dobro in za zlo sramotno ravnodušni
V počatki poprišča brez truda venemo;
V nevarnosti mi vsi nečastno malodušni
Prezrjeni sožnji pa pred vladoj lezemo.
Tako slaboten plod, kiy je dozorel rano,
Ne vesel ni vkuša ni očij,
Visi med cvetjem revče nepriznано.
Ko to cvete prekrasno — plod ta odleti!
Neplodnoj znanostjo smo um si izsušili,
Taje zavistno si od bližnjih in drugov,
Kar smo najboljših blagorodnih nad gojili,
In smešni strast postali ste nam in ljubov.
Komaj smo doteknoli kupe sa vesolja,
A mladih nismo ohranili sil.
Iz vsake radosti boječnost nam je vzela
Na vek najboljši sok, kiy v njej je byl.

Nam misli pesniške, umetnosti tvor-
[jenja

V srce visokih navdušenij ne lijo;
Mi skopo čuvamo ostatek si čučenja —
Nerabljeni zaklad, zakopani skopó.
Sovražimo in ljubimo mi le slučajno,
Ni zloba ni ljubov na žrtve ne budi,
Gospóduje pa v dušah nekij hlad nam tajni,
Ko v krvi ogenj nam kipí,
Ne veselo razkošne prědkov nas zabave,
Njih prostodušni in otročji njih razvrat;
Hitimo k grobu mi brez sreče in brez slave,
Živenje zdi sa smešen nam — zaklad.

Pozabljena na skoro množica otžžila,
Nad svetom prejdemo brez šuma in sledá,
Ne bo pa misel naša vekom plodorodna,
I veleum nam dѣla ne poda.
In prah naš s strogostjo sŕdnika državljana
Potomek razžali prezirnoj pѣsmicoj,
To bode britka šala, nada goljufana
Sinu, posŕd če oče mu zapravi svoj.

M. A. Lajurcoid.

*) Duma, zamišljena pesem, je posebno priljubljena pri Malorusih: resna je, ter budi, opominja ali toži. To „Dumo“ zapel je L. 1838. l., jedno leto po Smrti Puškina, ko je bila ravno tako pre-

Д у м а.

Печально я гляжу на наше поколѣнье!
Его грядущее или пусто, или темно;
Межъ — тѣмъ, подъ бременемъ познанья и
[сомнѣнья,
Въ бѣдѣствіи состарится оно.
Богаты мы, едва изъ колыбели,
Ошибками отцовъ и подлымъ ихъ ужомъ,
И жизнь ужъ насъ томить! какъ ровный
путь безъ цѣли,
Какъ пѣръ на праздникѣ чужомъ.

Kъ добру и злу постыдно ravnodušni,
Въ началѣ поприща мы внемѣ безъ борбы;
Передъ опасностью позорно малодушни,
И передъ властью презрѣнные рабы.
Такъ тощій плодъ, до времени созрѣлый,
Ни вкуса нашего не радуя, ни глазъ,
Виситъ между цвѣтовъ, прищепецъ осиротѣлый,
И часъ ихъ красоты — его паденья часъ!
Мы изсушили умъ наукою бесплодной,
Тая завистливо отъ ближнихъ и друзей
Надежды лучшия и годось благородный
Невѣриемъ осмѣянныхъ страстей.
Едва касались мы до чаши наслажденья,
Но юныхъ силъ мы тѣмъ не сберегли;
Изъ каждой радости, бояся пресыщенья,
Мы лучшей сокъ навѣки извели.

Мечты поэзии, созданія искусства

Восторгомъ сладостнымъ нашъ умъ не шевелить;
Мы жадно бережемъ въ груди остатокъ чувства —
Зарытый скупо тью и бесполезный кладъ.
И ненавидимъ мы и любимъ мы случайно,
Ничѣмъ не жертвуя ни злóbи, ни любви,
И царствуетъ въ душѣ какой-то холодъ майный,
Когда огонь винить въ крови.
И предковъ скучны намъ роскошныя забавы,
Ихъ добросовѣстный, ребяческій развратъ;
И въ гробу мы сибѣмъ безъ счастья и безъ славы
Глядя насмѣшливо назадъ.

Толпой угрюмою и скоро позабытой,
Надъ міромъ мы пройдемъ безъ шума и слѣда,
Не бросивши вѣкамъ ни мысли плодотворной,
Ни гениемъ начатого труда.
И прahъ нашъ, съ строгостью судьбы и гражданства,
Потомокъ оскорбитъ презрительнымъ стигомъ,
Насмѣшкой горькою обманутаго смысла
Надъ промотавшимся отцомъ.

Izvirnik.

krasno razčela ruska poezija. Vidimo pa, da pesnik ni bil ni malo zaljubljen vase, ali v svojo klasično dobo, katero je gotovo sodil prestrogo. Chauvinist ni bil, kakor Rusi v obče niso. —sl—

Spominska knjiga.

V spominsko knjigo naj ti kaj napišem
In svoje čute naj ti v njej narišem.
Veselega ne morem zapisati,

Ker žalostna je, bedna Slava mati —
In hčerka, ah, da tudi ž njo trpi,
To, sestra, čudno naj se ti ne zdi.

Dariuka.

D e k l i c i.)

Srčno veselje dušo spreha
Ko te jaz gledam, mlado dekle!
Cvet te mladosti beli obdaja,
Dišeš, mirišeš nežno — ljubo.
Vsa se mi duša k tebi naginja,
Vidi v očeh nedolžnosti raj.
Svojo preteklost zlato spominja,
Kot je cvela, ko tvoja sedaj.

Tiho molitev srce mi šepče,
Čiste ko gledam tvoje oči.
Varuj nebo te vsake nesreče,
Tihe naj sreče daje ti dni!
Daleč od tebe strup naj življenja
Skrrije dobrotno, svetlo nebo!
Vse se želje in vsa hrepenjenja
Naj izpolne ti, dekle mlado!

Druga ti mene pač si, pozabiš,
Ki ti razdragan gledam v oči.
K sebi mladosti srečo povabiš,
Srečne ljubezni sladke vezi.
Sladke vezi naj srečne ti bodo,
Naj jih ne ruši nikdar vihar!
Dušo si čuvaj — čisto posodo,
Sreče si tihe svetli oltar.

D o m o v i n i. *

Sa gore gorde vrha nebotičnog
Po blagih dolih pogled mi lietao,
A misli moje vijale se
Tamo daleko u kraje krasne.

Oj divna zemljo, djedino heroja,
Domajo pjesme, slave domovino.
Ni narod velik, narod slavan
Ljepsjega od tebe doma nema.

Nad zemljom svi pronjali vjekovi
Na krilih brzih silnoga vihora,
Još nisu zemlje zagledali
Slavnije od tebe, sveta majko!

Sadašnjost, koja naglom neprozirnog
Sve krije poput mrtvačke koprene,
Još veće biede nije krila
Tvoje od biede, oj, mučenice!

Al vidim tebe još ponosno stupati,
Sa krvnim mačem prati te Osveta,
A tam, gdje nova zora rudi.
Čeka te s lovorom Duh slobode.

I klekoh tam na zemlju posvečenu
Djedova krvlju, suzami unuka,
I moljah Njega, neka bude
Slobodan dom mi nad grobom barem!

D. M. Damjančić.

*) o — o — o — o — o — o — o — o || *) o — o — o — o — o — o — o — o || *) o — o — o — o — o — o — o — o || *) o — o — o — o — o — o — o — o. Op. ur.

Мартышка и Очки.

Мартышка въ старости слаба глазами стала.
А у людей она слыхала,
Что это зло еще не такъ большой руки,
Лишь стоитъ завести Очки
Очковъ съ полдюжины она себя достала,
Вертитъ очками такъ и сякъ:
То къ темю ихъ прижметъ, то ихъ на хвостъ нанижетъ,
То ихъ понюхаетъ, то ихъ полижетъ:
Очки не дѣйствуютъ никакъ.
„Тыфу, пропастъ!“ говоритъ она: „и тотъ дуракъ,
Кто слушаетъ людскихъ всѣхъ вракъ;
Все про Очки лишь мнѣ нагнали,
А проку на волосъ нѣтъ въ нихъ“
Мартышка тутъ, съ досады и печали,
О камень такъ хватила ихъ,
Что только брызги засверкали.

Крыловъ.

Мартышка vid. opisa (Meerkatze); opisa = обезьяна. — Очки, gen. очковъ, očale; очки gen. очокъ, torej fem. — Глазъ, gen. глаза, pl. глаза, gen. глазъ masc.; oči: бчи, gen. очей в vzviš. sl. fem., sing. бко neutr. — Дюжина, franc. douzaine; tucat. — Тамъ и сякъ, tako i tako; тамъ и сямъ, semtertje. — Къ темю lic. poet. nam. къ тѣмени, od тѣмя, gen. тѣмени, neutr. — Хвостъ, гер. gen. хвоста — Нюхать vohati (nušati); у чего хорощий нюхъ = vé, odkod veter vleče. — Тыфу, fejl! тыфу пропастъ, izgaz nejevolje, po nem. pfui Teufel! Пропастъ 1) prorad = бѣдна, brezдно; 2) велика množica, n. pr. у него пропастъ денегъ = у него куры денегъ не клюють = страшно ima denarja. — Вракъ = ложь, laž; по врака ima bolj mehki pomen: govorenje tje v en dan; accus. je tukaj lic. poet., pravilno враки. — Проку нѣтъ = ничего не стоитъ = никудъ не годится. Изъ этого юности проку не

будеть, iz tega mladeniči nič ne bode. — Солить огурцы (kumare) впрокъ = на змху. — Прбчный = врпкий; прбчные сапоги, trdni črevlji; завязать прбчно, trdno zavezati; счастье не прбчно, sreča je opoteča. — Досада, nejevolja; мнѣ досадно, pusto mi se zdi, nejevoljen sem (= меня береть досада). — Хватить, prijeti, хватить камнемъ, кулакомъ, ударiti kamnjem, pestjo Схватить, zgrabiti; imperfectiv: хватать. Захватъ чужой собственности, prisvojenje tuje lastnine. — Сверкать, bliskati; молния сверкаетъ, bliska se; м. сверкнула, zabliskalo se je: сверкать глазами. — Брызги fem. tu: брызжисе. Брызгать, брызнуть, škropiti. Колесо меня забрызнуло грязью (= blatom). X—кз.

Literarna pisma.

I.

Slovinci pogrešamo stvarne kritike književnega delovanja. Stritar in Levstik sta sicer presojevala pojave književnosti, a v obče le samostojnih del; tudi se v listih čitajo prav mnoge „ocene“, a one donajajo običajno povodnem slavospevu dolgo vrsto slovničnih napak, resničnih ali dozdevnih, pisateljevih ali tiskarskih, katere je vestni poročevalec zasledil v spisu ali knjigi. Pohvali se potem še „lepa oblika in fini papir“ — in basta! Naj nam li to zadošča? Oceniti hočem v kratkih razpravicah pojave našega literarnega življenja v prošlem letu. Zakaj bi si ne upal na dan — čakajoč poklicanejšega kritika? Morda baš ta ali ona opomnja povzroči nekoliko premisleka, in s tem dosežem svoj namen. Vsaj voljo imam dobro. Ako bi se torej tu in tam zmotil, naj se mi ne zameri. Nezmotljivosti si ne prillašam, vsaj jo je pri nas Slovincih vzela uže nekdo drugi v zakup. Žaliti tudi nočem nikogar, mirna in skromna duša sem, četudi včasih ne-

koliko strupenega jezika. Moj Bog! Kdor danes čita slov. politiške liste in bi si ne pridobil te lastnosti, bil bi pač pravi pravcati čudak. A treba, da prejdem k stvari.

„Ljubljanski Zvon“ gojil je leta 1894. v svojem 14. tečaju najbolj leposlovje. Dra. Tavčarjeva povest „V Zali“ bila je gledé pripovedne tehnike izvrstna, gledé vsebine zanimiva. Samo dva „Amerikanca“ sta nekoliko motila, zlasti ker se mi zdi vendar nekoliko premalo utemeljena motivacija izselitve žalostnega Mihe. — Janko Kersnik izkazal se je zopet izbornega pripovedovalca v povesti „Očetov greh“. Značaji risani so izvrstno, ton pripovedovanja je lahak, dialog mojsterski. Vse te vrline opažamo sploh pri Kersnikovih povestih. Ali v obče in tudi tukaj opažamo, da je konec nekako nepričakovan, prenagljen, dostikrat še sredi zapletke. V tej povesti pa nas je konec istinito iznenadil. Čemu bil je Janez v tolikem obupu, čemu si je radovoljno končal življenje, zvedevši, da je ljubica — sestra njegova? Saj je ne izgubi, saj dobi v nji sestri! Da bi bil konec motivovan, da bi bil umesten in razumen, pregrešiti bi se moral popreje ž njo, in potem obupati. A tega nam pisatelj ne pové niti naravnost niti prikrito, dá, po njegovi karakteristiki oseb na to niti misliti ne moremo. — „Svatba na selih“ je lepo pisana zanimiva povest, a stalne veljave v našem slovstvu pridobiti si ž njo menda pisatelj sam ni namerjal. „Obljuba“, povest Pavline Pajkove, pa je tako prenasličena z ono zoperno sentimentalnostjo, ki je bila koncem prošlega veka v modi, ki pa nikakor ne ugaja naši realistični in naturalistični dobi. In to je uprav napredek, ako rišemo ljudi, kakoršni odgovarjajo istini, ki jo zahtevajo kritiški utrjeni estetiški zakoni, ne pa, kakoršne si vstvarja bolesta fantazija. In torej opis onih plemenitih, v čutih se topečih, v idealnosti živečih ljudij ne napravi dobrega vtisa, ker so oni, ako uže ne povsem nemožni, pa vsaj prav neverjetni. — Manjših povestic ne bomo posebe razmotrivali, saj so zadostile hipnej zabavi, torej dosegle namen. Vse si po vrednosti niso jednake, nekatere rodila je inspiracija talenta, druge potreba zamaška. Da pa je Anton Koder, ki je vendar v „Marjetici“ in nekaterih romanih v „Kresu“ pokazal, kako lepo zmognost ima za pripovedovalca, mogel pregrešiti tako slabo povest, kakoršna je „Napoved“, ter da jo je prinesel „Zvon“, obojemu se prečuditi ne moremo.

Med pesniki omenimo pred vsemi A. Funteka, ki je podal tudi daljšo, psihologično zelo zanimivo povest „Rokopis“, in Aškerca. Poleg teh dveh priznanih pesnikov prijavi se je obilo število nadejanih talentov. Zlasti nas veseli, da se nekoliko bolj goji epično pesništvo nego popreje.

Poučnih in zabavnih spisov prinesel je letošnji tečaj obilico. Rutarjeva spisa: „Novi Rim in ostanki starega Rima“ in „Atene“ sta obče zanimiva, vsaj se nam uže v šolah porodi ljubezen do Italije in Grecije, in radi čitamo, kaka je bila in kaka je sedaj klasiška zemlja. Mantuanijev spis: „Tri dni ob Sprevi“ pripoveduje nam o slovanskem rodu v nemški državi; marljivi raziskovalec domače naše povestnice I. Vrhovec, podaja pa 5 zanimivih črtic iz domače zgodovine. Razun tega imamo še jeden Steklasov in dva Radičeva historiška spisa. Zemljepisno-zgodovinska stroka je torej bogato zastopana. Zeleni bi, da se i v bodoče deluje tako marljivo. Zlasti bi želeli razprav o drugih slovanskih rodovih, o njih povestnicah, prosveti, socialnem položaju, književnosti in umetnosti, — ne daljših, strokovnih razprav, temveč obče zanimivih krajših črtic. Saj o slovanskih stvarih le malo

vemo, in še to po največ zajemamo iz kalnih nemških virov. —

Zanimiv je dr. Pajkov životopis *Dav. Trstenjaka*. Hoffmeister pa je podal nekoliko črtic iz nove češke književnosti. Žal, da ni donesel „Zvon“ skoro ničesar o bogatih slovanskih književnostih, niti ne opozarjal na nova dela (razun na nekatera hrvatska). V tem bili so prejšnji in, nadejamo se, da bodo prihodnji letniki bogatejši. Zanimive bi pa bile tudi razprave o drugih neslovanskih slovstvih in njih glavnih pojavih. — Perušek poroča o „Heronovih mimijambah“ ter s tem zelo ustreže prijateljem klasikov.

Prirodzanstvo je zastopano s članki: „Svet, ki se je pogubil“, od dr. Subica in „Jež“ od rajnkega Tonejca, ki si je prizadeval posnemati nedoseženega Erjavca. — Članka „Nova pola“, *Stritarjev* in „Od Drave do Dravinje“, Cilenšekov imenovali bi feljtonistična. Zlasti se je Cilenšku lehk in primerni zlog „causerije“ jako posrečil.

S tem označil sem le glavne sestavke. Pohvalno omeniti moram še, da se je letošnji „Zvon“ izognil nesrečne morske kače prejšnjih let tistih dolgih in dolgočasnih slovničnih razprav in polemik, katere je čital jedva vsak 40. ali 50. naročnik, ki pa so zavzemali premnogo drugega prostora. Slovenci se le preveč trgamo za kake korenike; da bi bili v vsem tako marljivi, kje bi že bili, kako daleko bi bili uže dospeli v svoji izobrazbi in prosveti! Slovničar je sicer potrebna in morda tudi lepa reč, a v leposlovni in zabavni list nikakor ne spada.

Listek bil je doslej obširniši, žal, da se je letos le preveč skrčil. Književne ocene, nagrobnice itd. v obče ugajajo. Dramatika slovenska se zasleduje marljivo, čitali bi pa rajši o vsakem novem proizvodu na slovenskem odru obširno stvarno oceno, nego kako se je ali kako se ni ta ali oni igralec priučil svoji vlogi. — Hoffmeisterove muzikalne ocene so nam po godu. Škoda, da se Slovenci še nismo popeli do lastnega lista za posebno glasbo. Da bi vsaj toliko navdušenje bilo za to, kakor za cerkveno, kjer se je pojavil uže mnogokak vspeh vzbujenega zanimanja — in v to bi najbolj pripomogel tak list. Zasnova naj bi ga „Glasbena Matica“, ki bi si s tem stekla znatno zaslugo. Seveda, pričetkom bi to stalo mnogo žrtev, ali, nadejamo se, da bi jih zmogli za to oduševljeni in vstrajni rodoljubi. *Omega.*

D O P I S I.

Iz Idrije, 1. jan. [Izv. dop.]

(Naša narodna društva). Z veliko radostjo smo pozdravili pri nas vest, da prične izhajati „Slov. Svet“ kot tednik. A pre malo prostora ste mu odmerili v primeri s potrebami! . . . Zato hočem tudi jaz računati ž njim in prav na kratko omeniti naša narodna društva, katera so imela te dni občne zборе. Izmed bralnih društev je jedno klerikalno ali, kakor pravijo drugače, konservativno, dve ste nemškutarski in dve narodni, namreč „Narodna Čitalnica“ in „Delavsko bralno društvo“. Prva je primeroma prav pridno delovala v prošlem letu: priredila je več veselic, zabav in izletov. Naročena je na vse slovenske časnike, a gmotno tudi izhaja — brez deficita. — Važnejši nego Čitalnica, je za naše mesto delavcev „Delavsko bralno društvo“. To sestaje še le deset let, in je torej slavilo lani desetletnico, katera je bila zares „narodna“. Članov ima okolo 200 (v primeri malo, a nahaja se pri nas še

precej analfabetov). Dohodkov je imelo lani nad 1000 gl. in tudi še dovolj prebitka. Naročeno je skoro na vse slovenske časnike, na nekatere še po več iztisov, kakor na „Slov. Nar.“, „Edinost“, „Rodoljuba“, „Mir“ in dr. Letos je ukrenilo, da se naroči na iste novine, kakor lani, da pa bode še posebej podpiralo nov narodni delavski list. Tako važen ukrep je napravilo društvo posebno s tem, da bode prirejevalo odslej „prijateljske, poučne in zabavne večere“. Prvi tak večer je bil na Silvestrovo, na katerem je predaval g. K. „o potrebi druženja in pouka delavcev“, in g. P. „o sv. Cirilu in Metodiju in njihovi vplivu na Slovane“. Tem potom se nadejamo dočakati lepe bodočnosti za delavski stan. — Velike koristi za delavski in kmetijski stan se pa posebno nadejamo od novo snujočega se političnega društva „Jednakopravnost“, katero bode imelo svoj prvi občni zbor 6. jan. Društvo hoče združiti ves delavski stan, to je kmete in delavce, pod jeden prapor, da se bodo tem laže in uspešneje potezali za svoje koristi in pravice. O njem sporočim v kratkem kaj več.

Kakor razvidno torej, nam obeta novo leto boljše bodočnost. Tako od srca želé tudi Vam Idrijski „radikalci“.

— ū.

Ruske drobtinice.

Съ жиру по питкѣ, голому рубаха

Letina lanskega leta je bila „jako obilna“, če tudi ne takó dobra, kakor predlanska. Ali dež je uže požetim žitom mnogo škodil, tako, da bo letina pač le srednja. Dobro pa je, da je letina bila povsodi precej jednaka. Obča gospodarska kriza, ki sega tudi čez meje Evrope v Ameriko in dalje, tiči seveda tudi ruske gospodarje, posebno zadolžene. Tolajžijo se pa, da mine kriza sama po sebi, ali pa, da energična vladina skrb pomore kolikor toliko. Svetujejo gospodarjem, da bi sejali manj žit in jih nadomeščali z drugimi proizvodi, ki bi dajali več dohodka.

Znimivo je, da na jugu Rusije, in tudi v Samarski guberniji, gospodarji vedno rajši rabijo velblode, ki tudi izvrstno orjejo in se zadovoljujejo hranoj, katere goveda ne marajo.

Ko je Rusija predložila 3½% zlato posojilo, da odkupi neke železniške obligacije in tako vsako leto prihrani lepo vsoto na obrestih, podpisali so se na več nego na 5 milijard v zlatu, t. j. posojilo bilo je pokrito nad 50 krat. Ugodnemu vspuhu pripomoglo je dobro finančno stanje Rusije, in pa tudi okolnost, da je tudi Londonski Rothschild zavzel se za stvar.

Kako ogromen je izvoz Odeške luke, vidimo iz tega, da je od 1./I.—1./XI. 1894. samo za ½ kopčenijski „sbor“ od puda tovarov iznesel 631.528 r. Pričakujejo, da ta zbor do konca leta doseže 700.000 rub. Takega „zbor“ v Odesi še ni bilo nikoli.

„Mosk. Véd.“ št. 329. pr. l. ne verujejo v iskrenost angleškega prijateljstva: „v obče dokazuje zgodovina, da nikoli nikdor ni dobil nobene koristi od angleškega prijateljstva“. Sedaj pa se bližajo Angleži Rusiji, da bi se z njo sporazumeli in odtrgali kak kos od kitajske države. Rusiji bi bile roke vezane posebno gledé Indije. Rusija pa vidi, da je svoboda ravnanja za nje najboljša.

V št. 331. pa Londonski dopisnik trdi, da je princ Waleski v Livadiji in Petrogradu dogovoril mnogokaj na korist zbliznanja Anglije in Rusije tako, da so v Berlinu in Rimu vidno nezadovoljni.

„Mosk. Véd.“ št. 336 pr. l. govore o podkupnosti zapadnega časopisja in nekoliko celó slovanskega (dole na vrstoku), in zaključujejo: „Pri nas je mnogo več iskrenosti in ni podkupljivosti“.

„Ильинъ просвѣщенія“ je komedija, katero je napisal Sikerič. Predstavljeni so tu — tolstovci (privrženci gr. L. N. Tolstega) Pisatelj bori se podobnim orožjem, kakor Tolstoj v „Плодахъ Просвѣщенія“. Ko se je predstavljala komedija, so se nekateri smejali a drugi pa sikali. Videlo pa se je, da je to burka, katera bi bila čisto navadna, ko ne bi bilo v njej fraz gr. Tolstega iz „Почръчванія“ k „Krentzerovi sonati“. Umetniške misli tu ni. Vse se vrtilo okolo tega, da razni neumneži govoré smesne besedice. Ti ljudje pa za to vendar niso živi ljudje, kakoršnih mora imeti vsaka dobra igra. A drugi ljudje te komedije so pa — prepametni in

ravno za to niso živi ljudje. Samega Tolstega v igri ni, skrit je pod imenom nekega barona, učenju katerega sledé osebe te komedije. Najbolj podobna je živemu človeku sobarika Fenja, ki je pa rabski prepisana iz Tanje v „Плодахъ Просвѣщенія“. Tretje dejanje ni več burka, nego bolje solzna melodrama. Vsi tolstovci se kajajo, gospodičina se moži na radost vseh, in celó stari general, tolstovec, da se izleči od svoje „tolstovščine“, kadi cigaro, pije vino in se zabavlja pesmimi.

Смысль недавняго прошлаго В. В. Розанова Русск. Вѣстникъ. Декабрь 1894. г. — Aleksander II. osvobodil je kmete, ali privezani so bili na zemljo, katere so dobili čisto premalo, in pali so v novo zavisnost od sosednjih „poměščikov“ (graščakov). Druge reforme, pravi R., odrazile so se pri kmetu novimi davki in davčnimi zaostatkami, in kmetje padajo v najtežje robstvo, v oderuško robstvo. Oderuhi so se silno razmnožili in oni gospodujejo po občinah in jih razvračajo: razpada občina in rodbina. A vendar ruski narod hoče biti duševno čist, in tudi pokojnega carja spoštoval in ljubil je, ker je bil čist. On si želi, da mu bode car svoboden, da dela dobro, da je pravičen.

Zapadni človek želi si vedno kaj novega, ruski narod pa je konservativen, on ima v veri svoj ideal in se žalosti, ako ne cvete kristijansko življenje. Zato si išče duševnega mira v raznih sektah, če ga ne zadovoljava gospodujoča cerkev. Ali tudi mladi ljudje, ki so dobili višo omiko, obračali so hrbet sedanjemu stanju, vpadali v brezumne krajnosti. Neko pravično življenje, dobro urejeno, razumni človeški odnošaj je večna, glavna težnja ruske duše, kakor se je izrazila v zgodovini in se izraža še se laj. Aleksandra III. ljubil je narod zato, ker je v življenju jačal poštenje in red, ter bil resničen kristijan.

Na Zapadu pa niso konservativni, tam težé dalje in dalje v temno bodočnost!

C.

OGLED PO SLOVANSKEM SVETU.

a) slovenske dečele.

„Slovanski Svet“ ima kot tednik v 1. št. prilogo 4 strani. Priložili smo nekaterim naročnikom dopisnice, na katere naj bi blagovolili napisati imena tistih svojih znancev in somišljenikov, katerim bi mogli mi poslati „na ogled“ „Slov. Svet“.

„Vesnani“ o „Slovanskem Svetu“. Dunajski slovenski velikošolci so si bili pred 3 leti zasnovali svoje glasilo „Vesna“. Vstrajali so kljub različnim težavam; jedino gmotni izgubi se niso mogli upirati. Ob slovesu, priporočivši svoje nazore, pa so napisali tudi naslednje vrste: „Vesna“ preneha; — njene vrle sotrudnice in sotrudnike, ki so nas takó požrtvovalno in brezplačno podpirali in nam pripomogli do vspeha, in katerim se tu javno kar najtopleje zahvaljujemo, — vse naše odločne somišljenike obeh spolov pa pozivljemo še resno in slovesno: — zberimo se poslej kot hrabra, zavedna četa okoli lista, ki se je boril vedno značajno, neustrašno za naše najvišje vzore, okoli lista, ki čuti pristno slovansko napredno, katerega politika je vsikdar poštena, jasna kot solnce, katerega nameni so čisti kot zlato; združimo se okoli „Slovanskega Sveta“.

„Slovanski Svet“ bodi v bodoče i naše glasilo, naš prapor! Podpirajmo ga gmotno in duševno, širimo ga po domovini, saj širimo s tem tudi svoje nazore in dvigamo svoje idejale!

Bodi torej naša zadnja beseda do Vas, dragi somišljeniki in ljubeznjive somišljenke: S „Slova. Svetom“ v nadaljnji boj za: *Slovanstvo, napredek in svobodo!*

„Vesnani“ na Dunaju“.

Opomnja uredništva „Slovanskega Sveta“. V dan Svetega Rojstva nam je skupina dijakov posebej brzojavila, da soglašá z našim postopanjem in je z isto

brzobjavko pozdravila Tržaške in istrske udeležnike shoda zaupnih mož. V pogledu na preverjenje „Vesnanov“ in drugih velikošolcev o pravilnosti naših nazorov in o iskrenosti našega postopanja nadejamo se, da se bodo naši mladi somišljeniki in prijatelji zlagali z nami. S to nadejo bomo skušali z našimi dosedanjimi in novimi sodelniki vred po razmerah drugih zadač in omejenih predalov našega lista izpolnjevati nove, po probujenem narodnem dijaštvu slovenskem naložene nam dolžnosti. Dijaki sami so izrazili dobro in odločno voljo, da nas hočejo podpirati, preverjeni pa smo tudi, da nam ista njih podpora ne izostane na nobeno važno stran. Navskrižij v teorijah in nazorih, mislimo, med nami ne bode, in če se prikažejo, ne bodo nas ločila, pač pa silila k uglobljenju in še trdnišemu spoznanju in preverjenju. Saj so dostojni sinovi Almae Matris najbolj veseli, kedar se po pojasnilih in nepoznanjih dejstvih pospnejo čez hipoteze, teoretiška in praktiška dilemata do neomajane resnice in neporušnih gesel. V to ime: Zdravstvujte, mladi prijatelji, pogumno naprej!

Najnovejša vest našim naročnikom. Dobili smo dopisnico z naslednjim tekstom: V Ljubljani 30 dec. 1894. P. n. „Slovanskega sveta“ za leto 1894 ne naročamo več. Za čitalnico ljubljansko Pirc“. — Zdelo se nam je primerno sporočiti, kake rožice cveto sedaj v Ljubljani. — Morda je to primerna plača za to, da smo na shodu zaupnih mož branili zdrave ideje proti nezdravim? Branili smo jih, branimo in branili bomo!

Mestni svet Tržaški pretresoval je v svoji zadnji seji 1. 1894., katere se ni udeležil noben zastopnik iz okolice, o ponesrečeni spomenici na papeža, katero je namestništvo preprečilo, pripustivši utok na ministerstvo notranjih poslov. Mestna delegacija je seveda sklenila, da vložiti omenjeni utok. Odobril se je tudi obračun občinske uprave za leto 1893. Obračun kaže 2,836.342 gld. 07 1/2 nč. dohodkov, stroškov pa 3,092.185 gld. 14 1/2 novč.; torej 261.848 gld. 07 novč. nedostatka. Kljub velikemu primanjkljaju vendar niso pozabili društva „Lega nazionale“, in predlagalo se je kar na kratko, da naj se občina Tržaška vpiše kot član omenjenega društva, in da kot tak plačuje društvu „Lega nazionale“ po 1000 gld. na leto.

Obraznava proti onim Slovincem, ki so se dne 12. novembra m. l. udeležili demonstracije na glavnem trgu v Trstu, in jih je redarstvo zaprlo, vršila se je dne 2. t. m. Zatožence branil je odvetnik dr. Gregorin, obravnava prisostvovalo je mnogobrojno slovensko občinstvo. Razven jednega bili so obsojeni vsi, ter se jim je kazen odmerila od jednega do treh tednov. Obraznava bila je v mnogo katerem pogledu zanimiva in za naše razmerez načilna.

Goriška odvetniška zbornica, ki ima večino iz členov italijanskih in židovskih, je tudi, kakor Tržaška, postavila se po robu uvajanju narodne enakopravnosti pri sodiščih. Dotičnega zborovanja so se udeležili s slovenske strani dr. Jos. in Nik. Tonkli in pa dr. Stanič. Poslednjemu so takoj prepovedali govoriti slovenski. Za svoje postopanje ne morejo ital. in židovski odvetniki navesti niti jednega veljavnega razloga v opravičenje.

Družba sv. Cirila i Metoda za Istru priredjuje svoje otvorenje v soboto, 5. t. m. Na programu je pozdravni govor, petje, tombola. Svira glasba Jelačičevega polka. l. 1895.

„**Gorotan**“, prvo sedaj zasnovano pevsko društvo koroških Slovencev, bode 9. t. m. v Smihelu nad Pliberkom slavilo svojo zasnovo.

I. izredni občni zbor slov. fer. društva „Sava“ se je vršil dne 29. decembra m. l. v Ljubljani v prisotnosti mnogih rednih članov in starešin dr. Ferjančiča, dr. Majarona in dr. Pirca. Predsednik jur. Ravnihar je predložil odborovo poročilo, katero so zborujoči vsprejeli z odobravanjem. Odbornik jur. Kokalj je na to poročal o načrtu novih premenjenih pravil, katera so se priredila času primerno. Občni zbor jih je z dvema popravkoma nespremenjena odobril. Takisto je potrdil isti novi poslovnik, o katerem je temeljito poročal odbornik jur. Gruntar.

Na predlog predsednika jur. Ravniharja je zbor vsprejel nov vzorec društvenim čepicam in sklenil privilegovati jih. Naposled je še odboru naročil, da do velike noči, ko se priredi „savska“ slavnost v velikem slogu, izdelata društvu pravilnik.

Jur. Vencajz je poslej povdarjal, da treba bolj vplivati v društvu in izven njega na mlačno slov. srednješolstvo, ki ne pristopa akad. društvom ter je v nevarnosti, da se pogubi, — nasprotno pa tudi društva na tem prikazu hirajo.

Predsednik jur. Ravnihar je na to sejo zaključil med živahnim odobravanjem, zahvalivši se društvenim starešinam na prihodu na občni zbor. Po seji se je v društveni gostilnici „pri Zajcu“ zbrala vsa družba, katero je posetil burno pozdravljeni društveni častni član, dež. poslanec Ivan Hribar. Stol so ravnali v občo zadovoljnost jur. Ravnihar, Rokalj in Gruntar. Drugi dan so zborovalci zapustili Ljubljano, trdno prepričani, da društvu na novem temelju vzcvete nova, krasnejša doba delovanja.

Vivat, floreat, crescat „Sava“! — t, —

Novine. Na Slovenskem je „Slov. Narod“ glasilo narodne stranke na Kranjskem, v obče pa ima uže od zasnove zadačo, predstavljati politiko vsega slovenskega naroda. Na Primorskem je sedaj „Edinost“, ki poleg zagovarjanja primorskih Slovanov razpravlja politiška vprašanja v smislu narodne avtonomije in se je odločno postavila za skupno politiško postopanje avstro-ogerskih Slovanov. Med slovenskimi listi se je „Edinost“ najbolj približala skupnemu programu avstro-ogerskih Slovanov, ker je obsodila vsako vrsto separatizma med Slovenci. Mi ta list priporočamo v obče Slovincem, a še posebe ostalim Slovanom. Jednako priporočamo glasilo istrskih Slovanov, namreč v Trstu izhajajoči v hrv. jeziku pisani tednik „Našo Slovo“. —

V čeških deželah zagovarjajo poleg drugih toček tudi cirilometodijski cerkev sosebno naslednji listi: „Narodni Listy“, „Lidové Noviny“, „Slovač“, „Selske Listy“, Olomuški „Pozor“, „Velehrad“. Drugače čitatelji razvidijo iz posamičnih slučajev, v koliko ugodno sodimo o novinah raznih slovanskih narodov.

„**Parlamentär**“ je dne 3. t. m. s 1. št. izšel kot dnevnik. Glavni urednik mu je dr. Karol Živný. V programu ima vse Slované in Slovanstvo v skupnosti. Zajedno bode list Dunajsko glasilo *slovanske opozicije*. Dolgo smo želeli dnevnika za slovanske interese na Dunaju; sedaj ga imamo. Nadejamo se, da bode zvesto služil svoji veliki zadači; pri tem pa mi želimo obilo duševne in gnotne podpore. Slovani imajo sedaj priliko, pokazati, koliko je v njih dejanski jednotnega duha.

Dr. Ante Dukić umrl je dne 28. dec. m. l. na Voloskem. Pokojnik, rojen v Kastvu, bil je odvetnik na Voloskem, ter narodni zastopnik in podpredsednik v dež. zboru Poreškem. Kaj je izgubil hrvatsko-slovenski narod istrski z Dukićem, to čuti posebno sedaj in specijalno v onih

krajih, kjerse mu je treba najbolj boriti za svoj obstanek. V Dukiju smo izgubili iz vrste požrtvovalnih, vzornih narodnih borilcev izborna moč, moža, ki je posvetil svoje življenje borbi za hrvatski narod in njegova prava. Vsako hrvatsko-slovensko srce tuguje nad veliko izgubo, a najbolj ga bodo pogrešali oni, ki so se borili zajedno z njim, ki so ga bliže poznali in imeli toliko prilik diviti se oni dobri duši, plemenitemu sreč, blagi in mirni naravi.

b) *ostali slovanski svet.*

Deželni zbori začnejo še le ta mesec pravo svoje delovanje. V goriškem in gališkem dež. zboru sta otvoritelja jednako naglašala potrebo sporazumljenja narodnosti; ironija je pa v tem, da jeden teh načelnikov drži z Italijani, drugi kot Poljak, pa s Poljaki. Poprej bi morale pričeti sporazumljenje agresivne narodnosti, ker negospodovalne itak ne želé drugega, kakor spravo, toda na podstavi pravičnosti in ustavne narodne enakopravnosti.

V dan godu carja Nikolaja II. priredili so Poljaki v Privislavski pokrajini svečana bogoslužjenja, ob kateri priliki so darovali tudi precejšnje vsote v dobrotvorne svrhe ter takó hoteli izraziti svojo lojalnost. V Varšavi pa v velikem narodnem gledišču so dali vodje poljskega plemstva svirati petkrat rusko narodno himno.

Ogersko. Wekerlejevo ministerstvo se je tudi formalno odpovedalo, in sedaj čakajo, kakó jo ukrene cesar, ki je pred novim letom zasliševal razne velike osebe. Židovska liberalna stranka je bila prve dni krize jako pesimistiška, sedaj pa sodi, da se ne izpremeni sistem, ampak le osobe. Ban grof Khuen-Hedervary se mudi v Badapešti, in menijo, da dobi najbrže on zadačo sestavljenja novega, in to takisto liberalnega ministerstva.

Na Ogerskem so zopet obsodili jednega Slovana, urednika Milana Popovića, in sicer na 1½ leta. Zagovornik dr. Stefanovič je vložil pritožbo ničnosti. Segedinski list (Szegedi Niradó) pravi: „Naj le madjarski nasprotniki pošljajo svojih mučnikov k nam; kedar se prepolnijo naše ječe, postavimo pa druge; mi smo slavni s svojo gostoljubnostjo“. Kaka besnost šovinizma! Te dni pa so obsodili romunskega urednika.

Romunska dekleta na Erdeljskem so bila zatožena zaradi demonstracij, ker so nosile narodne barve. Pri sodišču so rekle: „Naj bodo iste barve prepovedane ali ne, to nam je vse jedno; mi vemo le, da so znak narodnega čustva, in tega nam ne more nihče prepovedati“. Slovaška dekleta s Tisovca so jih pozdravile, da so vrlo branile svojo narodnost.

Madjarski juristi. Dne 27. decembra m. l. se je imel vršiti ljudski shod v Turč sv. Martinu, kjer bi se bilo razpravljalo ob ogerskem narodnostnem vprašanju v obče in o volilni reformi. Toda židovsko-madjarska vlada je prepovedala ta shod, — ker so se smeli udeležiti shoda samo slovaški volilci, češ, da zakon ne loči volilcev po narodnosti. . . . To so pravniki! — ũ

Srbska banka se zasnjuje v Zagrebu in bode imela zadačo, združiti kapitalije Srbstva Avstro-Ogerske ravno v tej banki. Podpisanih je uže 30.000 delnic.

Proti avstrijski vladi v Bosni. „Pester Lloyd“ prinaša v svojem dopisu iz Carjgrada, da se je nedavno poklonila deputacija, sestavljajoča se iz nekaterih odličnih Bošnjakov, sultanovem pobočniku, ter mu izročila spomenico o stanju Bosne in Hercegovine, kjer se pritožuje proti avstrijsko-ogerski upravi.

Zadolženje zemljišč v Galiciji je naraslo, kakor pravi „Галичанинъ“, od leta 1868. za 106·1%. V tem pogledu nadkriljuje torej Galicija vse druge avstrijske dežele, kajti ta dolg se je povišal v istem času, n. pr. v Bukovini za 92·3%, v Sileški za 86·4%, na češkem za 66·7%, na Moravskem za 53·5% itd. Te številke jasno kažejo židovsko-poljske razmere v Galiciji. No, morda jo pa rešijo druge dežele, ko bo treba kupovati poljske glasove v državnem zboru! — ũ

Poljaki — povsod jednaki. „Gazeta Narodowa“ se hujuje na sileške Poljake, češ, da naj si pomagajo sami, čemu nadlegovati gališke Poljake, ki imajo dovolj posla z zatiranjem Rusov in podpiranjem nemško-židovske levice. Sami naj se potrudijo, da ne bodo poljske vloge pri političnih in sodnih oblastih tako redke, dasi je v Sileziji cela vrsta poljskih odvetnikov in beležnikov. Mogli in morali bi se napravljati zapisniki pri sodiščih in notarijatih v poljščini, ako bi zahtevale to stranke, a tega ne stori nikdor. Isto velja od nemških tiskovin, katere Poljaki sprejemljejo brez ugovora. Poljske stranke si dajajo napravljati od poljskih beležnikov nemške listine in zapisnike. Nikdor se ne zmeni za ustanovitev osnovnih (ljudskih) šol, dasi jih mora osnovati vsaka občina, ako je v njej 40 za šolo godnih otrok iste narodnosti. Zadolžni so z utrakvističnimi šolami in dopuščajo celó, da se verstvo poučuje v nemščini. Tudi v narodnih zastopih, kjer imajo Poljaki večino, ne povzdignejo svojega glasu: Nahaja se namreč več čisto poljskih občin, kjer je nemščina uradni jezik. V deželnem zboru govore vedno samo nemški, da, večina dela to celó v zasebnem življenju. . . — ũ

M. G. Medakdović, srbski učenjak in pisatelj, specialno zgodovinar je 18. novembra m. l. praznoval 50-letnico pisateljstva. Lani smo ga videli še čvrstega v Urni Gori, in je v zasebnem pogovoru tudi priznal, da Vukov pravopis je pokvarjen, ter da bi ga bilo treba popraviti. Izmed njegovih del navajamo nekatere, kakor: Историја Црне Горе. Земља 1881. — Живот и обичаји Црногорца, Нови Сад, 1866. — О Уније и Далмацији. Београд, 1864. — Црна Гора и њека објашњења о њој. Нови Сад, 1868. — Христијани на балканском полуострову и њихова судбина. Београд 1883. — Први српски устав. Нови Сад, 1893. — Цетиње Црногорска престолница. Нови Сад, 1894.

Bolgarskega Sobraanja zasedanje se je zaključilo v dan novega leta. Zadnje seje so bile jako viharne. Med vlado in opozicijo se je poostrilo nasprotstvo takó, da so se primerili večkrat škandali. Dne 28. decembra je predsednik izključil za več sej liberalca Deševa, kateri pa ni hotel zapustiti dvorane. Nastal je pravecati pretep. Sklepnilo je Sobraanje zakon, vsled katerega se jemlje narodu svoboda kritike členov doma Koburženovega.

Bolgarsko prizivno sodišče je oprostilo J. Georgova umora ministra Belčeva. Vladin list „Progresso“ piše, da se dá sklepati iz izjave soproge umorjenega Belčeva, ki je bila zaslišana kot priča, da je Stambulov morilec Belčeva.

Bolgarske razmere je označil nek bolgarski politik prav dobro z dvema glagoloma. Pod Stambulovim, pravi, je bil najnavadniši glagol „krasti, kradem, kradeš, krade“; pod Stojlovim pa: „lažem, lažeš, laže“. Pod Stambulovim je narasel državni dolg na 200 milijonov frankov, a tudi vsa mesta in občine so se neizmerno zadolžile, dočim so neizmerno obogateli Stambulov in njegovi pristaši. Na-

sprotno je pa pod Stojlovim sama laž, sama obljuba: prostost, enakopravnost, svoboda tiska, sprava z Rusijo, znižanje davkov itd. — ž

V gališkem deželnem zboru je maloruski poslanec Romančuk stavil predlog za izpremembo volilnega reda za gališki deželni zbor z naslednjimi točkami: 1. V kmetijskih občinah se volé zastopniki neposredno. Vsaka upravna občina je zajedno volilni okraj. 2. Aktivno volilno pravo dobé poleg dosedanjih volilcev, a) ki plačujejo kakoršen si bodi davek, b) ki so kot uradniki nastavljeni trajno, imajo svoje domače gospodarstvo, in ki so služili pri vojaki ali c) pa so očetje četverih otrok, ali d) znajo čitati in pisati v jednem dež. jeziku, in prebivajo 1 leto v jedni občini ter imajo ondi občinsko volilno pravo. 3. Da se pomnože poslanci po mestih, in se uvrsté nekateri kraji, kakor Podgorce itd. v mesta. 4. V vsaki kuriji kmetijskih občin naj ima vsak okraj, ki šteje več, nego 100.000 duš, po 2 poslanca. Romančukov predlog podpirajo vsi maloruski poslanci in 3 poljski zastopniki.

Viša ženska šola v Belgradu. Gospodičina Ljubica Sladojević mudila se je v Rusiji in proučavala više ženske učne zavode. Vrnivša se v Belgrad, je s pomočjo možkih in ženskih učnih sil zasnovala višo dekliško šolo s 4 nižimi razredi in 2 višima. V teh razredih se bode delila viša naobrazba, poleg tega se bode poučevalo v petju, risanju in nekih modernih jezikih.

V Baru se je vršilo dne 1. t. m. prvokrat rimsko-katoliško bogoslužje v staroslovenskem jeziku po glagoljskem misalu. Udeležil se ga je zastopnik kneza Nikole in več katoliških in pravoslavnih deputacij iz različnih krajev pokrajine. Knez Nikola je o tem brzojavno obvestil papeža.

Slovansko vzajemno podporno občestvo zasnovalo se je nedavno v Moskvi. Namen društva je, podpirati gmotno in moralno Slovane, ki ali stalno, ali samo začasno živijo v Moskvi. Društvo sprejema kot člane ljudi vseh slojev, samo da so slovanskega pokolenja. Denarni prineski za pojedine člane znašajo po 10 r. na leto. Dasi je društvo še jako mlado, vendar šteje uže 170 članov. Predsednik društva je A. A. Majkov, podpredsednik pa arhimandrit Kyrill. Društvo ima tudi svojo čitalnico, kjer se nahajajo večinoma vsi slovanski časopisi.

Pevski zbor Dimitrija Slavjanskega Agrenjeva, ki šteje 50 pevcev v narodni noši iz XVI. veka, podjel je zopet umetniški tourné ter bode zaporedoma koncertoval po vseh slovanskih zemljah. Pričel je z Romunsko; sedaj je v Zagrebu.

„Slavjanski dom“ v Kijevu je uže od prošle jeseni pod streho. To je v prvi vrsti zasluga slavnega umetnika Dimitrija Agrenjeva Slavjanskega, ki uže več od četrstoletja neumorno deluje za oživiljenje svoje velike ideje, in pa njegove soproge, ki ga krepko podpira pri tem narodnem delu. „Slavjanski dom“, hram narodne umetnosti, bode hranil potomstvu rusko-slovanske pesmi in melodije v vsej njih čistoti in nepokvarjenosti; tu bode shramba liriskega in epiškega narodnega ruskega in obče slovanskega glasbenoga bogastva.

Italijanski glas o Madjarih. Milanski list „Corriere della Sera“ je v 1. dan t. l. priobčil članek o madjarski brutalnosti nasproti nemadjarskim narodom. List spominja na dobo, ko so se Italijani in Madjari borili po istih načelih za svobodo. To svobodo so dosegli, a Madjari so

se temu načelu izneverili nasproti Slovakom, Romuncem, Srbom, Hrvatom, Nemcem, ogerskim Rusom in ogerskim Slovencem. Madjari mečejo v ječo voditelje i urednike drugih narodnostij. To kažejo sosebno tudi sedaj nasproti romunskim, srbskim in slovaškim redaktorjem. Taka politika mora izgubljeti simpatije pri velikih narodih, ki so se nekdanj oduševljali za svobodo Madjarov, zajedno je opasna, ker hoče med 15 milijoni manjšina 5 milijonov tlačiti ostalo veliko večino. Tako tlačenje drugih narodnostij zamori vso ljubezen drugih narodov, in tako barbarsko postopanje, pravi Milanski list, še le vzbuja to, kar imenujejo panslavizem. To se bode maščevalo nad Madjari. Pomenljivo je, da ta zaresni veliki ital. list daje Madjarom lekcijo ravno za novo leto. Vidi pa se iz tega, da vse prikrievanje ne pomaga čisto nič za zunaj; pridevek „viteštva“ madjarskega dobiva vse drug pomen tudi zunaj naše monarhije.

Dr. Jakob Skarda umrl je v starega letu dan v Pragi. Bil je jeden najdelavnejših rodoljubov čeških ter obogatil češko literaturo z mnogimi znanstvenimi razpravami. Zavzemal je častno mesto tudi med češkimi politiki in narodnimi zastopniki.

KNJIŽEVNOST.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Urejuje A. Koblar. Sešitek 6. prinaša konec „Regest k domači zgodovini“, spisal dr. Fran Kos; dalje konec razprave: „Črtice o kapucinskih samostanih štajerske provincije“, spisal A. Koblar; potem „Kronologično vrsto velesovskih prednic“ sestavil I. Barle, „Dvoje listin iz reformacijske dóbe“ in „Praznovanje oglejskih svetnikov v Ljubljanski škofiji“. V „Malih zapiskih“ pa je raznih zanimivih beležek. S tem sešitkom je završen četrti letnik „Izvestij“, katera stojé na vse leto 2 gld. Izvestja priporočamo kot jedno vajvrednejših izdanj na Slovenskem.

Slovensko-nemški slovar, ki ga je uredil prof. M. Pleteršnik, seza v sedaj izišedšem 16. sešitku od slova: „*prigambati*“ do „*razglasiti*“.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje je izšel, in ga je uredil in založil urednik Popotnikov g. Nerat v Mariboru. Spredej ima sliko šolnika H. Schreinerja. Koledar stoji eleg. vezan gld. 1.30.

„*Vesna*“, 12. in poslednja št. 1894. ima naslednjo vsebino: Mož trpin. Piše Isteklosmović. — (Dalje). V. Dijaški zapiski. Ta spis je došel le do sklepa prvega oddelka. (Ur. pripominja k temu: „Nadejamo se, da bo t. nadaljeval svojo povest v našem bodočem glasilu: „Slov. Svetu.“) — Nekaj o lepem. (Piše —ni—) (Konec). — Spomini (Konec). — Krvna osveta. (S posebnim obzirom na slovanske rodove, sestavil V. Lun.) (Konec). Rubrika „Vestnik“ ima zanimivo poročilo: „Zaupni shod in slovensko napredno dijaštvo“. — Potem: „Sloven. napredno dijaštvo in shod zaupnih mož.“ Itd. Poslednja točka je „V slovo in naročilo“. Ta odstavek črta v kratkih potezah zgodovino in konečno usodo „Vesne“, a podaje tudi oporoko „Vesnanov“. Oporoka svedoči, kake ideje prešinjajo „Vesnane“, in razkriva želje, da bi se take ideje plodile in razširile dalje. „Vesna“ je prenehala, ker je niso podpirali dovolj, ali prav za prav, ker ni imela točno plačujočih naročnikov. „Vesna“ preneha, a njeno začadčo so „Vesnani“ na Dunaju naložili „Slovanskemu Svetu“. Besede, s katerimi se poslavljajo „Vesnani“, delajo jim

po našem preverjenju veliko čast, nam pa služijo v za- doščenje in radost. O vsem tem pa več na drugih mestih in ob drugih prilikah.

„*Луча*“, književni list društva „Gorski Vijenac“. Literarno društvo „Gorski Vijenac“ na Cetinju je ustano- vilo prvi beletristično-znanstveni črnogorski list „*Luča*“, ki bode izhajal po dvakrat na mesec in na štirih tiskanih polah in stoji za vse leto 2 gld. Prvi zvezek ima dobro in zanimivo vsebino; na čelu ima pesem, posvečeno knezu Mirku, predsedniku društva „Горски Вјенац“; potem veči spis o carju Aleksandru III. in več drugih sestavkov.

„*Просвјета*“, katero je izdaval zaslužni pesnik, učeni Sundečić, preneha sedaj izhajati. Vstal pa je na mesto nje književni list „*Луча*“.

Очеркъ дѣятельности Киевскаго Славянскаго благо- творительнаго Общества за 22 лѣтъ его существованія 1869—1894. Составилъ по порученію Совѣта почетный членъ Общества Н. Колмаковъ. Изданіе К. Сл. Бл. Об- щества. Киевъ, 1894. Стр. 128 vel. 8. V knjigi je več portretov zaslužnih mož. Kakor kaže naslov, opisuje knjiga delovanje Kijevskega Slavjanskega Blagotvoritelj- nega Obščestva, katero praznuje sedaj (21. dec. st. st.) 25letnico obstanka.

Novine in časopisi.

Slovenski. „Slovenski Narod“. Dnevnik, izhaja v Ljubljani. Velja za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — „Edinost“, glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko. Izhaja v Trstu trikrat na teden s trikratnim večernim izdanjem. Stoji za vse leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrta leta 2 gld. 60 nvč., za jeden mesec 90 nvč. — „Soča“, tednik, izhaja v Gorici na Primorskem. Naročnina stoji s prilogama „Primorec“ in „Gospodarski list“ za vse leto gld. 4.40, za pol leta gld. 2.20, za četrta leta gld. 1.10. — „Mir“, izhaja v Celovcu trikrat mesečno. Stoji za vse leto za imovitiše naročnike 2 gld., za manj imovite pa gld. 1.50. — „Novice“, gospodarske obrtniške in narodne. Izhajajo v Ljubljani vsak petek ter stoji za vse leto gld. 4, za pol leta gld. 2 in za četrta leta gld. 1. — „Amerikanski Slovenec“, tednik izhaja v Toweru (Minnesota, Zjed. dr- žave severoameriške). Stoji za Evropo vse leto 3 dolarje. — „Ljubljanski Zvon“ (leposloven in znanstven list); mesečnik; izhaja v Ljubljani. Stoji za vse leto 4 gld. 60 nvč. — „Dom in Svet“ (ilustrovani list za leposlovje in znanstvo); mesečnik; izhaja v Ljubljani. Cena za vse leto gld. 3, za dijake gld. 2.60. — „Izvestja muzejskega društva za Kranjsko“. Izhajajo v sešitkih ter stojé na l. 2 gld. — „Slovanska knjižnica“, izhaja v Gorici vsakih 14 dnij v snopičih od 3 do 5 tisk. pol. Cena snopiču 12 kr. — „Slovenski Pravnik“, mesečnik; izhaja v Ljubljani. Stoji gld. 4 za vse leto. — „Popotnik“ (glasilo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“). Izhaja v Celju po dvakrat na mesec. Stoji gld. 3 za vse leto.

Hrvatski. „Naša Sloga“, tednik, izhaja v Trstu. Cena za vse leto gld. 5, za seljake gld. 2. — „Obzor“, dnevnik, izhaja v Zagrebu. Cena: za inozemstvo za četrta leta gld. 5.50. — „Hrvatska“, dnevnik, izhaja v Zagrebu. Cena za inozemstvo za vse leto gld. 24 — za pol in četrta leta v razmerju. — „Narodni list“, izhaja v Zadru (Dalmacija) po dvakrat na teden. Cena za vse leto gld. 10, za pol leta gld. 5, za četrta leta gld. 3. — „Narod“,

izhaja v Splitu (Dalm.) po dvakrat na teden. Cena za vse leto za Avstro-Ogersko gld. 10; za pol leta v raz- merju. — „Mlada Hrvatska“, smotra za politiku i knjigu. Izhaja v Zagrebu po dvakrat na mesec. Stoji za vse leto gld. 5, za pol leta gld. 2.50. — „Vienac“ (zabavi i po- uci). Tednik; izhaja v Zagrebu. Cena mu je gld. 7 za vse leto. — „Prosvjeta“ (list za zabavu, znanost i umjet- nost). Tednik izhaja v Zagrebu. Cena 7 gld. na leto.

Češki. „Národní Listy“, dnevnik z večerno prilogo; izhaja v Pragi. Stojijo na četrta leta gld. 6.70. — „Ve- lehrad“, list slovanské strany na Moravě. Izhaja v Kro- merižu (Moravska) jedenkrat v tednu. Stoji za vse leto 5 gld. — Vyšehrad: politický týdeník prstonárodní, izhaja v Pragi (z zabavno prilogo „Svatvečer“). Stoji za vse leto 6 gl. — „Selské Listy“, Politicko-hospodárský organ tolnictva a výrodních tříd vubec. Izhajajo v Olo- mucu po dvakrat na teden. Cena gl. 7 za vse leto. — „Cas“, list věnovany veřejným otázkám. Tednik; izhaja v Pragi. Stoji za četrta leta gld. 1.50. — „Naše Hlasy“, izhajajo v Českem Brodu po dvakrat na mesec. Stojé za vse leto gl. 2.50. — „Radikální listy“ izhajajo v Kolinu po trikrat na mesec. Stoji za vse leto 5 gl., za pol in četrta leta v razmerju. — „České zajmy“. Časopis pro opravy národahospodárské a společenské. Izhajajo v Pragi, Vinohradech po dvakrat na mesec. Cena: za vse leto 3 gld., za pol leta gl. 1.50, za 4 mesece 1 gld., za četrta leta 75 nvč. — „Podřipan“, Demokratický týdeník, organ české národní strany svobodomyšelné v Podřipsku. Iz- haja v Roudnici a. L. in stoji: za vse leto gl. 6, za pol leta gl. 3, za četrta leta gl. 1.50. — „Český Venkov“. Politické noviny demokratické. Organ politického spolku v severovýchodních cechach a politického spolku pro Hra- dec Králový a okolí. Izhaja v Kraljevem dvoru. Stoji za vse leto 6. gl., za pol in četrta leta v razmerju. — „Olo- moucký Pozor“. Izhaja v Olomucu po trikrat na teden. Cena za vse leto 9 gl., za pol l. gl. 4.50, za četrta leta gl. 2.25. — „Zlata Praha“, ilustrovan tednik; izhaja v Pragi in stoji s pošto gl. 2.38 na četrta leta. — „Český Lid“ (sborník věnovaný studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezku a na Slovensku). Izhaja v Pragi 6 krat na leto. Stoji za vse leto gold. 4. — „Slovač“. Ogersko Gradišče. 2 krat na teden. Stoji na četrta leto gl. 1.50. — „Maticе Slovanská“, (sborník nejlepších po- videk a novel slovanských článkův a zpráv o kulturné- historických poměrech a ukolech slovanských); izhaja v Olomucu po 2 krat na mesec v zvezkih po tri tiskovne pôle. Stoji gld. 2.50 na leto. — „Naše doba“. (Revue pro vědu, umění a život sociální.) Mesečnik. Izhaja v Pragi in stoji s poštnino vred gl. 6.70 na leto. — „Be- sedy Lidu“. Izhaja kot polumesečnik v Pragi. Stoji na l. gl. 1.80. S prilogo „Knihovna Besed Lidu“ 90 nvč. več. — „Rozhledy“ (sociální, politické a literární.) Mesečnik. izhaja v Chrudimu. Stoji za vse leto s poštnino vred gl. 5.10. — „Besedy slovanské“. V Brnu. 6 zvezkov na leto. Vse leto gl. 1.40. — „Osvěta“. Leposloven mesečnik. Iz- haja v Pragi. Cena za Avstro-Ogersko mu je: za vse leto gld. 7.20, za pol leta gl. 3.60, za četrta leta gld. 1.80. Posamični zvezki po 68 nvč.

Lužiško-srbski. „Lužica“. (Měsačník za zabavu a pouučenje. Zhromadny časopis hornjo- a delnjolužiskich Srbow.) Izhaja v Budišinjih. Stoji za Avstro-Ogersko 2 gld. na leto.

Slovaške. „Národné Noviny“. Izhajajo v Turč. sv. Martinu trikrat na teden. Cena jim je 12 gld. na leto. —

„Slovenské Pohľady“. (Časopis zabavno-poučný). Mesečník; izhaja v Turč. Sv. Martinu ter stoji za vse leto 5 gld.

Srbske. „Српски Глас“. Organ српске народне странке. Izhaja v Zadru kot tednik ter stoji vse leto 7 gld. — „Српска Застава“. Izhaja v Belemgradu trikrat na teden. Stoji 48 frankov za vse leto. — „Глас Црногорца“; tednik; izhaja na Cetinju. Cena mu je za vse leto gld. 6. — „Весник“. (Недељни лист за просвету и привреду). Tednik; izhaja v Pančevu. Stoji za vse leto gld. 4. — „Луча“. (Књижевни лист друштва „Горски Вијенац“). Mjesečnik. Izhaja na Cetinju; cena mu je za Avstro-Ogersko 2 gld. za vse leto. — „Омладина“. Glasilo srbske akad. mladeži v Zagrebu. Izhaja v Zagrebu. Stoji za vse leto gld. 1.50, za pol leta 75 nvč.

Med bolgarskimi imenujemo samo nekatere liste; v Sredcu (Sofija) izhajajo: „Съгласие“ (stranka Cankova); „Селянинъ“ (Pravoslavije); „Знаме“ (Karavelov); v Plovdivu (Philippopol): Малкъ Листъ (Cankov).

Ruske. „Галичанинъ“. Maloruski dnevnik; izhaja v Levovu in stoji 14 gld. na leto. — „Страхопудъ“ z literarno prilogo „Бесѣда“, izhaja v Levovu 2krat mesečno ter stoji 5 gld. za vse leto, priloga pa 4 gld. — „Православная Буковина“ izhaja v Černovcih dvakrat mesečno. Naročnina je gld. 4 za vse leto. — „Листоць“, izhaja v Ungvaru dvakrat na mesec. Stoji 8 koron za vse leto. — „Наука“ (иллюстрированный журналъ для русскаго народа) izhaja v mesečnih zvezkih na Dunaju (Wien, VIII. Bezirk, Alserstrasse 39). Stoji za vse leto 5 gld. — „Славянское Обозрѣніе“. Сборникъ статей по славяновѣденію подъ редакціей И. С. Пальмова. Izhaja v Petrogradu. Stoji 5 rub. na leto.

„Русская Библиотека“, izhaja vsak mesec v Levovu in stoji za vse leto 2 gld. 40 nvč. — „Живая Старина“ (периодическое издание отдѣленія Этнографіи Императорскаго русскаго географическаго Общества). Izhaja v Petrogradu štirikrat na leto ter stoji zunaj Rusije za vse leto 6 rubljev.

Na drugih jezikih, toda v slovanskem duhu pisane novine. „Il Rinnovamento“ (italijanski); tednik. izhaja v Goriči na Primorskem. Cena: za vse leto 5 gld., za pol leta in četrt leta v razmerju. — „Il Pensiero Slavo“ (prilna „Diritto croato“ Periodico politico-letterario) (italijanski). Tednik. Izhaja v Trstu in stoji za vse leto 8 gld., za pol leta 4 gld. — „Der Parlamentär“ izhaja na nemškem jeziku na Dunaju sedaj kot dnevnik in stoji na leto 18 gld.

Več časopisov navedemo še posebe.

Opomnja upravnistva. Prosimo vljudno tiste, ki so nam še na dolgu od prej, da izpolnijo sedaj — brez drugih sitnostij — svojo dolžnost. Vljudnost za vljudnost, in da se nam povrača ta, smo jo zaslužili. — Ti, ki so se oglasili za prejšnje letnike „Sl. Sveta“, pa jih niso še dobili, prejmejo jih v malo dneh. Jednako razpošljemo posamične zaželene številke. — Če kedaj zagreši kaj ekspedicija, zgodi se po pomoti, prosimo, naj le sledé

takoj reklamacije na *upravništvo*. Včasih pa nam je res zagonetka, da ta ali oni ne dobi kake št.; misliti moramo da na dotičnih poštah ni vselej vse v redu.

Listnica uredništva.

Iskrena zahvala mnogoterim rodoljubom na voščilih, spodbujanju k nadaljnjemu delovanju. Vsem, ki, sami od sebe ali vsled izraženih naših prošelj in želj, hočejo radi kakor si bodi pomagati, da bi mogel list vstrajati ter vspešno delovati, priporočamo se in zahvaljujemo na njih blagohotnosti. — Spise, dopise, pesmi, v obče prispevke radi sprejemljemo in po možnosti pribučujemo. Sotrudnikov in pregledovalcev za razne snovi imamo takih, da nam more zaupati vsakdor; nihče naj nam ne zameri, če in kedar ne moremo priobčiti vsega. Držimo se le stvari, in če ne ustrežemo vsakomur vselej, služimo isti stvari in zajedno tudi avtorjem. — Pisem, v katerih se stavljajo različna vprašanja, ne preziramo, pač pa prosimo za potrpljenje, ker ne moremo odgovoriti vselej brzo. — Časopise, novine, oziroma druga književna izdanja bomo posojevali tudi letos, in sicer bolj redno, nego smo mogli doslej. — Srečno novo leto!

Popravki k 24. št. „Sl. Sv.“ 1894. Str. 466, b. 23. v. zg. čitaj „ruski narod, Rusijo in njeno vladu“, str. 475, a. 14. v. zg.: smešnosti; str. 477, b. 8. v. sp.: general-maršal. V pesmi „Черный терънъ“. 6. kit., 3. v.: пораньше; 7. k. 3. v.: сердце. 474, a, 20. v. zg. obozrénije. — K 23. št. k basni „Квартеръ“, 450, b, 16 v. sp.: гражданскіе чины; 12. v. sp.: разборъ; 451, a, 1. v. zg.: съ пачочикъ; 2. v. zg.: съ барабанъ. V srbski pesni št. 24 naj se čita: „благородникъ“ nam „благодарникъ“.

Upravništvo „Slov. Sveta“ ima na prodaj:

„Slovanski Svet“ imamo še vse letnike; prvi je nepopoln, drugi so pa celi. Letnik od 1894. oddajemo s poštnino vred po 3 gld., vse druge pa s poštnino vred po 2 gld.

— 0 —

Rusko pravopisanje za učee se. Spisal A. I. Eljsin, poslovenil dr. Jenko. S poštnino vred iztis 10 kr.

— 0 —

„Martin Kerpan“. Levstikov spis v izbornem ruskem prevodu. Iztis 15 kr. s poštnino vred.

— 0 —

„Das Partewesen der Slaven in Böhmen“. Sto strani obseajoča knjižica podaje izboren pouk o historičnem pravu avstro-ogerskih Slovanov in razvija program in taktiko teh Slovanov. S poštnino vred 55 kr.

Ruskan Beseda. Takó se zove časopis, ki začne sedaj izhajati v Petrogradu, in bode imel prilogo „Властность“. Program žurnala: 1) Politiški članki o izrednih dogodkih v Rusiji in zunaj nje. 2) Članki literaturne, ekonomske, historijske in duhovne vsebine. 3) Cerkovni oddelek. 4) Historijski in etnografski ocrki, monografije, spomini, potovanja, životopisi znamenitih dejateljev na vseh popriščih, opisovanje нравов, običajev in druge vrste popisov. 5) Romani, povesti, umetne in narodne pesmi. 6) Vlačne naredbe. 7) Notranja in zunanja kronika. 8) Izpiski iz novin. 9) Bibliografija in kritika. 10) Drobne in poslednje vesti. 11) Slike. 12) Poročila, objavljenja „Властность“ bodo spisi bogoslovne, cerkovno-obče in cerkovno-historijske vsebine.

Naročnina zunaj Rusije za vse leto 6 rub., za pol 1.3 rub. Posamične številke po 60 kop. Naročnina se pošilja: ВЪ Контору редакціи „Русской Бесѣды“, С. — Петербургъ, Троицкая ул., д. 18. Spisi, knjige pa se pošiljajo uredništvu: С. — Петербургъ, Горьховая ул., 15. — Izdatelji so: А. В. Васильева, Е. А. Елдокимовъ и В. С. Драгомирецкій.

„SLOVANSKI SVET“ izhaja vsako soboto na 8 straneh, slučajno s prilogami. Stoji za vse leto gld. 5, pol leta gld. 2.50, četrt leta gld. 1.25. — Za učitelje, učiteljice in dijake za vse leto 4, za pol leta 2 in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke pri upravništvu po 8 kr. — *Zunaj Avstro-Ogerske* na leto 6 gld. 50 kr. — Inserate sprejema upravništvo. — Naročnina, reklamacije in vsakovrstna pisma naj se pošiljajo F. Podgorniku v Trstu (ulica Molin grande, št. 2).